

NIOM – fagkunnskap med bredde

N IOM – Nordisk institutt for odontologisk materialprøving – er en institusjon som har satt spor etter seg. Etter at NIOM-listene over godkjente produkter ble erstattet av den generelle CE-merkingen ble NIOM riktignok mindre synlig for praktiserende tannleger. På landsmøtet beskrev tidligere instituttssjef, Arne Hensten Pettersen, den historiske utviklingen fra 1950-årene, via den formelle oppstarten i 1972 og frem til i dag.

Som tilpasning til nytt europeisk regelverk ble NIOM delt i en laboratoriedel og sertifiseringsdel. Sistnevnte er et teknisk kontrollorgan som kan gi tillatelse til en fabrikant å CE-merke produkter. Hensten Pettersen har nå sittet maksimalperioden som

instituttssjef, og Stig Karlsson har overtatt lederjobben.

Nye herdelamper er ikke uproblematiske

Plastmaterialer er spesialfeltet til seniorforsker Eystein Ruyter. Han snakket om lysherding av kompositt fyllingsmaterialer der de nyere LED-lampene (light emitting diode) er av spesiell interesse. Slike lamper har et smalere utstrålingspektrum enn de tradisjonelle halogenlampene.

I verste fall vil dette føre til at produkter med visse herdingssystemer (PPD – fenylpropan-dion) ikke stivner. Helt moderne LED-lamper kan gi lys i passende bølglengdeområder ved hjelp av flere typer lysdioder, men foreløpig må man forvisse seg om at lampen faktisk virker sammen med det aktuelle materialet.

Gi melding om svikt av materialer!

Det finnes en sann flora av odontologiske metaller og legeringer. Rent titan er et aktuelt materiale for kroner og broer, men det har ikke svært høye verdier for mekaniske egenskaper. Seniorforsker John Tibbals arbeider med en titan-zirkonlegering (15% Zr) som er under utprøving i disse dager. I standardiseringsarbeid er det ønskelig med større grad av tilbakemelding fra markedet til produsentene om svikt og produkter som ikke har akseptable ytelser. På den måten

kunne man få et bedre grunnlag for å sette klinisk relevante kravspesifikasjoner.

Endodontistens kamp mot bakterier

Endodontisten bruker instrumentering, skyllemidler, innleggsmidler og rotfyllingsmaterialer for å få en symptomfri tann. Seniorforsker Dag Ørstavik gjorde det klart at det ikke finnes vidundermetoder for å desinfisere rotkanaler. Natriumhypokloritt er et standardpreparat, men klorheksidin, jodpreparater og tetracyclinpreparater (MTAD) vurderes nå. Kalsiumhydroksid er meget godt dokumentert som langtidsinnlegg, men også her undersøkes andre stoffer, f.eks. klorheksidin. Hva med nye rotfyllingsmaterialer? Silikonbaserte typer og adhesive materialer blir vurdert, men man avventer klinisk dokumentasjon.

Tannbleking – sterke saker

Bleking av tenner er en odontologisk behandling og må derfor bygge på en diagnose, understreket seniorforsker Jon Dahl. Det er mange typer blekeprosedyrer og -preparater, fra håndkjøpspreparater, med maksimalt 0,1% hydrogenperoksid, til sterke klinikkpreparater. Klinikkproduktene baserer seg på hydrogenperoksid, eventuelt karabamidperoksid i konsentrasjoner opp til 30–40%. Det lanseres nye håndkjøpsprodukter (i USA) i form av strips med høy konsentrasjon av hydrogenperoksid (5–6%). Det er forslag om å endre kosmetikkdirektivet slik at disse og lignende produkter kan bli solgt over disk. Markedet for kosmetiske tannprodukter er stort og markedsføringspresset tilsvarende.

Nils Roar Gjerdet